

მოსამართლის უფლებამოსილება ნაფიც მსაჯულთა გამამტყუნებელი
ვერდიქტის გაუქმებისას

საბა ასლამაზიშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის
სკოლაში სისხლის სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების
მოთხოვნების შესაბამისად*

სისხლის სამართლის სამაგისტრო პროგრამა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი : ზაზა მეიშვილი, სამართლის დოქტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

“როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად. “

ავტორი: საბა ასლამაზიშვილი

ნაშრომის წარდგენის თარიღი 19.06.2026

აბსტრაქტი

სამართლიანი სასამართლოს პრინციპი ნებისმიერი დემოკრატიული სახელმწიფოს ერთ-ერთი ძირითადი ნიშანია, მიუხედავად ამისა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში იკითხება იმგვარი ხარვეზები, რაც თავისი შინაარსით ეწინააღმდეგება სამართლიან მართლმსაჯულებას. ასეთია, ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტის საკანონმდებლო ფორმულირება, რომლის ხარვეზებიც გამოწვეულია აკადემიური ლიტერატურის სიმწირით, მისი კომპლექსური ბუნებითა და ჯერ კიდევ ჩამოყალიბების სტადიაზე ყოფნით.

ნაშრომის მიზანია ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოსა და მოსამართლის უფლება-მოვალეობების გამიჯვნა. ასევე, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს სხდომის თავმჯდომარის, უფლებამოსილებით აღმჭურველი ნორმების ანალიზი. რითაც აღნიშნული კვლევა შეეცდება აღმოფხვრას, განსახილველ საკითხთან დაკავშირებული, ლიტერატურული სიცარიელე და ნორმატიული ხარვეზები.

კვლევა ეფუძნება ფუნდამენტურ სამეცნიერო დოქტრინას, ასევე ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და საფრანგეთში არსებულ ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტის ანალიზს, ხოლო დამატებით ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მუხლებს. გარდა ამისა განხილულია, აშშ-სა და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული გადაწყვეტილებები. ყოველივე ზემოთ ჩამოთვლილი გაანალიზებული და შედარებულია საქართველოში არსებულ ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტთან და ამ უკანასკნელის, სხდომის თავმჯდომარის უფლებამოსილებასთან მიმართებით.

კვლევა აჩვენებს, რომ ნაფიც მსაჯულთა სხდომის თავმჯდომარე აღჭურვილია ისეთი უფლება-მოვალეობებით, რომლებიც არა მხოლოდ ბრალდებულის სამართლიანი სასამართლოს უფლებამოსილებას არღვევს, არამედ მოსამართლეს აძლევს თვითნებური დაუსაბუთებელი გადაწყვეტილების მიღების საშუალებას. ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტის ეფექტურობას განაპირობებს შესაბამისი რეგულაციების მიხედვით შედგენილი კითხვარი, რადგან იგი იმთავიდან გამორიცხავს ყოველგვარ საპროცესო

ხარვეზს, რომელიც აღნიშნული ინსტიტუტის მოსამართლეს არა სანდოსა და ორჯერ გასამართლების აკრძალვის პრინციპის დამრღვევს ხდის. ნაფიც მსაჯულთა სხდომის თავმჯდომარის, საპროცესო ნორმებით მინიჭებული უფლება-მოვალეობების განხილვისას გამოვლინდა საკანონმდებლო ნაკლი, რომლის აღმოსაფხვრელადაც გაიცა შესაბამისი რეკომენდაციები.

საძიებო სიტყვები: ვერდიქტი, გამამტყუნებელი ვერდიქტი, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო, ორჯერ გასამართლება, თვითნებობა, 261-ე მუხლი, ვერდიქტის გაუქმება, შეფასებითი ნორმა.

Abstract

The right to a fair trial stand as a cornerstone of any democratic state; nevertheless, the Criminal Procedure Code contains legislative deficiencies that are fundamentally incompatible with the fair administration of justice. Chief among these is the statutory framework governing the institution of trial by jury, the shortcomings of which stem from a scarcity of academic commentary, the inherent complexity of the subject matter, and the institution's status as still in the formative stage of development.

This article seeks to delineate the respective functions and competencies of the jury and the presiding judge in jury trials, and to analyze the statutory provisions conferring authority upon the trial judge in jury proceedings. In so doing, this study aims to address both the gap in existing scholarship and the normative deficiencies identified in this area of law.

The research draws upon foundational legal doctrine, comparative analysis of jury trial systems in the United States and France, and the relevant provisions of the European Convention on Human Rights. Further consideration is given to precedents established by United States courts and the European Court of Human Rights. Each of these sources is analyzed and assessed in relation to Georgia's domestic jury trial institution and, specifically, the scope of the presiding judge's authority within that framework.

The study demonstrates that the presiding judge in Georgian jury proceedings is vested with powers that not only infringe upon the accused's right to a fair trial, but also afford the judge undue discretion to render unsupported and arbitrary decisions. The efficacy of a jury verdict is contingent upon a verdict form drafted in accordance with the applicable procedural rules, as a properly constructed verdict form prospectively forecloses procedural defects that would otherwise render the presiding judge an unreliable arbiter and place the defendant at risk of double jeopardy. An examination of the procedural powers conferred upon the presiding judge in jury trials reveals significant legislative deficiencies, in response to which this article advances concrete recommendations for reform.